

Отримано: 3 березня 2018 р.

Прорецензовано: 7 березня 2018 р.

Прийнято до друку: 12 березня 2018 р.

e-mail: innakhmad737@gmail.com

DOI: 10.25264/2519-2558-2018-1(69)/2-233-235

Чмель В. В., Ахмад І. М. Мотивація студентів технічних спеціальностей до вивчення англійської мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2018. Вип. 1(69), ч. 2, березень. С. 233–235.

УДК 378.147

**Чмель Вікторія Володимирівна,
Ахмад Інна Михайлівна,**

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Київ

МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті розглядаються різні методи навчання для мотивації студентів технічних спеціальностей до вивчення англійської мови. Вивчається комплексна проблема опору студентів до вивчення іноземної мови та шляхи її вирішення. Автори розкривають причини такого опору і способи його подолання. Виділяються педагогічний і психологічний аспекти проблеми. Визначається роль викладача в організації процесу навчання іноземної мови та підвищені зацікавленості майбутніх фахівців в опануванні мови. В статті також підкреслюється необхідність зв'язку між темами, що вивчаються на заняттях з англійської мови та темами з фахових дисциплін. Автори приділяють особливу увагу систематичному застосуванню мультимедійних технологій та Інтернет ресурсів у навчанні іноземної мови для підвищення мотивації студентів технічних спеціальностей та вдосконалення мовленнєвих навичок та вмінь. Пропонуються рекомендації щодо формування ефективної мотивації студентів технічних закладів вищої освіти до вивчення і активного використання англійської мови у сфері професійної діяльності. Зазначається необхідність створення комфортних умов для навчання, щоб стимулювати впевненість студентів у їхніх можливостях та прагнення до особистого розвитку як фахівця.

Ключові слова: мотивація; опір до навчання; англійська мова; студенти технічних спеціальностей.

**Чмель Виктория Владимировна,
Ахмад Инна Михайловна,**

Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт имени Игоря Сикорского», г. Киев

МОТИВАЦИЯ СТУДЕНТОВ ТЕХНИЧЕСКИХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ К ИЗУЧЕНИЮ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

В статье рассматриваются различные методы обучения для мотивации студентов технических специальностей к изучению английского языка. Изучается комплексная проблема сопротивления студентов к изучению иностранного языка и пути ее решения. Авторы раскрывают причины такой сопротивляемости и способы ее преодоления. Выделяются педагогический и психологический аспекты проблемы. Определяется роль преподавателя в организации процесса обучения иностранному языку и повышении заинтересованности будущих специалистов в овладении языком. В статье также подчеркивается необходимость связи между темами, которые изучаются на занятиях по английскому языку и темами технических предметов. Авторы уделяют особое внимание систематическому использованию мультимедийных технологий и Интернет ресурсов в обучении иностранному языку для повышения мотивации студентов технических специальностей и совершенствования их речевых навыков и умений. Предлагаются рекомендации по формированию эффективной мотивации студентов высших технических учебных заведений к изучению и активному использованию английского языка в сфере профессиональной деятельности. Определяется необходимость создания комфортных условий для изучения иностранного языка, стимулирования уверенности студентов в своих возможностях и их профессионального развития как специалистов.

Ключевые слова: мотивация; сопротивляемость к обучению; английский язык; студенты технических специальностей.

**Viktoriia Chmel,
Inna Akhmad,**

National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute", Kyiv

MOTIVATION OF ENGINEERING STUDENTS FOR LEARNING ENGLISH

The content of the paper is devoted to the problem of teaching foreign languages and students' motivation at technical universities. Much attention is paid to the reasons of students' unwillingness to learn and their resistance to learning process. Common factors that influence student's perception of a subject and abilities for learning are distinguished. Some methods of motivation of engineering students for language learning are considered. Necessity of close connection between the topics which are studied at the English lessons and in professionally-oriented subjects is pointed out. The pedagogical and psychological aspects of the problem are singled out. The teacher's role in organizing a foreign language learning process is defined. The importance of multimedia tools' application at the English language lessons is highlighted. The authors provide recommendations on effective motivation of engineering students to learn and actively use English in the field of their professional activities. The influence of a foreign language on personal and professional development of the future specialist is stated.

Key words: motivation; resistance to learning; the English language; engineering students.

Постановка проблеми. Англійська мова грає визначну роль у всіх сферах професійного та повсякденного спілкування. У країнах, що розвиваються, таких як Україна, англійська безумовно є життєво важливим критерієм визначення статусу людини та її місця в суспільстві, створення позитивного образу фахівця, що вільно володіє іноземною мовою. Іноземна мова допомагає стежити за новітніми дослідженнями, змінами та досягненнями у професійній сфері. Вона є необхідним засобом спілкування з іноземними колегами. Це сприяє формуванню професійної особистості та її прагненню підвищувати свій фаховий рівень, щоб зайняти гідне місце у конкурентно-орієнтованому світі. Мотивація студентів до опанування іно-

земної мови постійно зростає, проте, все ще існує певний «опір до навчання» [6]. Відсутність бажання у деяких студентів наполегливо вчитися та самовдосконалюватися вважається важливою проблемою, яка потребує подальшого вивчення та особливих шляхів вирішення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Роль мотиваційних аспектів в навчанні англійської мови обговорювалася в роботах таких вітчизняних та іноземних науковців, як Н. Аристова, Т. Левченко, Р. Гарднер, З. Дьорней, Р. Оксфорд, Р. Клемент та ін. Всі вони вважають, що мотивація є надзвичайно важливою для вивчення іноземної мови. Вона суттєво впливає на процес вивчення, на зусилля студентів використовувати англійську мову не тільки для виконання домашніх робіт та спілкування на заняттях, але й застосовувати отримані знання та навички для професійного зростання та особистого розвитку. Навчати студентів інженерних спеціальностей англійської мови означає навчати та мотивувати їх спілкуватися цією мовою не тільки в областях сімейних стосунків, музики, мистецтва, спорту, тощо, але й в галузі науки і техніки, в галузі професійних інтересів [2, с. 37].

Мета статті. Метою пропонованої роботи є проаналізувати причин опору студентів технічних спеціальностей до вивчення англійської мови, запропонувати методи навчання для подолання цієї проблеми.

Виклад основного матеріалу дослідження. Щоб мотивувати студентів, потрібно зрозуміти причини, що викликають пасивне ставлення, а іноді, навіть, ігнорування необхідності вдосконалити знання, навички та вміння з англійської мови. Цілком зрозуміло, що сприйняття студентом предмету та здібності до навчання є особистими та суб'єктивними, але існують спільні чинники. Студент не прагне до наполегливого навчання, оскільки не відчуває нагальної потреби застосовувати свої знання. Часто студенти початкових курсів технічних спеціальностей не розуміють мети вивчення англійської мови, якщо вона використовується лише на заняттях. Частково вирішити цю проблему може допомогти гуманізація навчального процесу, тісна співпраця викладачів фахових предметів та англійської мови. Вивчення тем «Electric Circuit», «Measuring Instruments», «Hysteresis», «Methods of Cooling», «Renewable Sources of Energy» та ін. допомагають студентам краще засвоювати, а іноді й поглиблювати свої знання зі спеціальності. Одним із шляхів подолання опору є використання онлайн-ресурсів для виконання домашніх завдань з певних предметів. Наприклад, студенти можуть спілкуватися англійською та підвищувати свій рівень на сайтах, подкастах, призначених для вдосконалення навичок з англійської мови (<http://learnenglish.britishcouncil.org>, <https://ocw.mit.edu>, <http://www.techdictionary.com>, www.eslbuzz.com), інженерних форумах (www.eeweb.com, www.redpitaya.com, <https://forum.allaboutcircuits.com>, <http://www.powerengineering101.com>, www.egpet.net), брати участь у дискусіях, залишати коментарі. Участь у міжнародних конференціях, друкування тез і статей та захист дипломних робіт іноземною мовою значною мірою сприяють поглибленому вивченню не тільки професійно-орієнтованих предметів, але й вдосконалюють комунікативні вміння майбутніх фахівців. Обов'язковою вимогою для студентів 3–6 курсів є написання рефератів за фахом та підготовка презентацій з використанням прикладної програми MS PowerPoint за темою реферату для його захисту англійською мовою. Така практика підвищує цікавість до професійної діяльності, а також обґрунтовує необхідність використання мови в особистих та професійних цілях.

Часто трапляється, що студент не бачить себе в навчальному процесі, тобто, йому здається, що він не може брати активну участь у вивченні англійської мови під час занять через низький рівень шкільної підготовки та виступає проти будь-якої спроби залучити його до парних чи групових видів роботи. Такі студенти часто мовчать на заняттях, тому що вважають, що краще мовчати, ніж виглядати посміховиськом в очах одногрупників через помилки, особливо в розмовній мові [4]. Звичайно, у таких студентів існують певні труднощі, і будь-які зауваження викладача або низька оцінка на занятті поглиблюють їхню невпевненість у собі, змушуючи їх думати, що вони ніколи не зможуть опанувати англійську мову. Цей аспект є психологічною та педагогічною проблемою, тому потребує особливої уваги викладачів. Слід пам'ятати, що роль викладача полягає у тому, щоб учні повірили в себе [5, с. 79]. Страх перед невідомим також викликає у студентів опір до вивчення англійської мови [4, с. 18], особливо у студентів технічних закладів вищої освіти. Вони знайомі з дисциплінами (точні науки), де вони використовують певні алгоритми та схеми. Вони почувають себе незручно та підсвідомо / свідомо опираються при залученні їх до мовленнєвих видів діяльності. У цьому випадку викладач може застосувати схеми будови приладів, наприклад, трансформатору чи схем замощення з опорними словами, які можна знайти в підручниках чи в Інтернеті, для полегшення розуміння та обговорення тем, що вивчаються.

Різниця у викладанні різних предметів також викликає у студентів непорозуміння, напруженість або плутанину, що призводить до опору навчанню та де мотивації. Цілком зрозуміло, що викладач англійської мови використовує дещо інші прийоми та методи, ніж викладач вищої математики, фізики або теоретичних основ електротехніки. Отже, студент, який має більшість предметів зі схожим алгоритмом навчання, відчуває труднощі при звиканні до багаторівневих завдань, які повинні виконуватися одночасно під час занять з англійської мови.

Невідповідність тем та нерелевантність чи застарілість навчальних програм та відсутність технічного оснащення часто стають перешкодами у навчанні. Студент не бажає вчитися, якщо він не має якісних, сучасних матеріалів, технічних та інтерактивних ресурсів. Розчарування призводить до демотивації та небажання вчитись взагалі. Щоб подолати ці проблеми, викладачі англійської мови Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» тісно співпрацюють з Британською Радою, постійно оновлюють навчальні програми, пропонують студентам сучасні підручники («Socialising», «English for Academics», «English for Presentations» та ін.), проводять заняття з використанням аутентичних відео чи аудіофайлів, розробляють завдання до них. Наведемо приклади завдань до відеофрагменту «The High Voltage Transformer. How does it work?» (тема «Voltage Transformer»).

Task 1. Watch the first half of the video and state whether the statements are true or false.

1. Transformer is the last point from which current gets into our houses.
2. The voltage of transmitted current is 250000 volts.
3. If you let high voltage current into your home, it may commit short circuit, fire or explosion.
4. 25000 volts get into the transformer through the primary coil.
5. The current in the primary coil generates a magnetic field.
6. If the number of turns on the primary and the secondary coils matches, the current induced in the secondary coil will be higher.

7. If the secondary coil has half as many turns of wire as the primary coil, the current induced in the secondary coil is doubled.
8. The coils inside the transformer do not touch each other.

Task 2. Continue watching and complete the sentences.

1. The transformer contains ...
2. The copper wires are covered with ...
3. There are ... coils near the primary coil.
4. Oil is an ...
5. Paper soaks up the oil allowing ...
6. The 25000 volt current surges through ...
7. An electric current is induced in ...
8. Each secondary coil generates ...
9. No one of these components ever ...

Task 3. Fill in the gaps with the information about transformer buzzing.

magnetic	reverses	rings
change	metal	buzzing

We may recognize the transformer by its The ... is vibrating thanks to the alternating ... field caused by 25000 volts. An alternating magnetic field constantly ... its direction. With every direction ... the metal bangs and

Переглядаючи відеофрагмент, студенти побачили будову та принцип роботи трансформатора, а виконання вправ суттєво полегшило підготовку до обговорення та опису ефективної та безпечної роботи приладу.

Відсутність симпатії до викладача, а також його поведінка – це, як правило, психологічні аспекти [6, с. 27]. Незважаючи на їхню суб'єктивність, вони досить важливі для вивчення англійської мови. Варто пам'ятати, що процес вивчення мови є комунікативним, тому взаємодія між викладачем і студентом визначає його ефективність. Ключова роль викладача у розвитку мотивації до вивчення іноземної мови полягає не лише у використанні навчальних матеріалів, що сприяють мотивації, але й у ставленні, яке він демонструє як по відношенню до студентів, так і до самого процесу викладання [3, с. 27]. Хоча викладач не може примусово викликати симпатію, він завжди може спробувати різні методи у співпраці зі студентами, використовуючи сучасні методики. Підвищення кваліфікації та участь у різноманітних тренінгах і семінарах може допомогти викладачеві знайти розумний вихід з найскладніших ситуацій та порозумітися з найбільш проблемними студентами.

Результати дослідження. Таким чином, для збільшення мотивації студентів та зменшення опору до навчання викладачеві необхідно:

- 1) пропонувати для вивчення взаємопов'язані теми та проблеми, тематичні дослідження, в яких беруть участь викладачі спеціальних дисциплін;
- 2) використовувати інформаційні та Інтернет-технології, щоб надати студентам можливість демонструвати свої навички через використання інформаційно-комунікаційних технологій [1, с. 10];
- 3) бути доброзичливим та об'єктивним при оцінюванні успіхів студентів в опануванні мови;
- 4) усувати руйнівні чинники (авторитаризм) та не перевантажувати студентів завданнями.

Перспективи подальших розвідок. Викладачі повинні пам'ятати, що вони будуть працювати більш продуктивно, розуміючи і визнаючи, що неможливо повністю подолати опір до навчання, і майже нереально мотивувати всіх студентів. Основною метою викладача є створення відповідних комфортних умов для навчання, щоб стимулювати впевненість студентів у їхніх можливостях. Пошук ефективних шляхів та розробка нових методів можуть стати предметом подальших досліджень, оскільки мотивація не може бути незмінною характеристикою в такій навчальній діяльності, як вивчення іноземної мови [3, с. 21].

Література:

1. Ахмад І. М. Основи многогранного процесу навчання студентів неязыкових спеціальностей ВУЗов / І. М. Ахмад // Формула компетентності сучасного викладача : матеріали VII міжнародної науково-методичної конференції 24 березня 2016 р. – К. : НТУУ «КПІ», 2016. – С. 10–13.
2. Редун О. В. Роль самостійної роботи студентів у підвищенні мотивації вивчення іноземної мови // Менеджмент : збірник наукових праць. – К. : Міжгалузевий інститут управління, 2010. – Вип. 13. – С. 94–106.
3. Chmel V. V. Use of video materials in teaching English for specific purposes / V. V. Chmel // Advanced education: collection of scientific works. – 2015. – No. 4. – P. 56–59.
4. Dornyei Z. Motivational strategies in the language classroom / Z. Dornyei. – Cambridge : CUP, 2001. – 155 p.
5. Oxford R. Language learning motivation: expanding the theoretical framework / R. Oxford, J. Shearin // The Modern Language Journal. – 1994. – No. 8. – P. 12–28.
6. Trudgill P. Sociolinguistics / P. Trudgill. – L. : Penguin Books Ltd, 1992. – 142 p.

Джерела ілюстративного матеріалу:

1. The high voltage transformer. How does it work [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=bS_N-nMiqnM.